

Magyarország-Horvátország
Határon Átnyúló Együttműködési Program

Európai Regionális Fejlesztési Alap

EURÓPAI UNIÓ

HUHR/1601/2.1.2/0011 azonosító számú INTERREG V-A Magyarország-Horvátország Együttműködési Program 2014-2020 „Preradović and Csokonai – celebration of romantic poets of the cross-border area” (Preradović and Csokonai) című projekt

CSOKONAI EMLÉKHELY ÉS KULTURÁLIS KÖZPONT

MÚZEUMPEDAGÓGIA - DOKUMENTÁCIÓ

A jelen dokumentum az Európai Unió társfinanszírozásával valósult meg. A tartalma kizárólag Csurgó Város Önkormányzata felelősségi körébe tartozik. Az itt megtalálható anyagok nem tekinthetők olyanoknak, mint amelyek az Európai Unió és / vagy a HU-HR Interreg V-A CBC program Irányító Hatóságának hivatalos állásfoglalását tükrözik.

Csokonai Vitéz Mihály Emlékhely és Kulturális Központ Múzeumpedagógiai és közművelődési hasznosítási terv

1. Helyzetelemzés

Csurgó az Interreg V-A Hungary-Croatia Co-Operation Programme 2014-2020 pályázat keretében a horvátországi Opcina Pitomica partnervárossal „Preradovic & Csokonai” néven nyert pályázatot. A program keretében a határon átnyúló kapcsolatok erősítése mellett cél a két költő megismertetése, kulturális programok szervezése, stb. A pályázat részeként a Petőfi Irodalmi Múzeum valósította meg a Történelmi Parkban a „Legalább álmodj velem” című állandó Csokonai emlékkiállítást.

A Történelmi Park az ún. felsőcsurgói városrészen található, a Nagykanizsa irányából érkező és Gyékényes-Szenta-Nagyatád irányába elágazó utak mentén. Ez a terület a város óvárosi része, már a középkorban is lakott volt. Itt található a város legöregebb épülete, a mai Szentlélek templom gótikus tornya is. 1733-ban vásárolta meg Csurgót és területét Festetics Kristóf. Unokája, gróf Festetics György nevéhez fűződik a város fejlesztése, az óváros és a mai városközpont összekötése az akkor még erdős területbe vágott utca, a mai Csokonai utca megnyitásával. A Festetics uradalom idején épület fel a Szentlélek templom melletti majorság, amelyet kőfal vett körül. Ezen belül helyezkedtek el az uradalmi tiszti lakások és egy palotaépület a Festeticsek címerével, melyet később Perényi kúriának neveztek. 1759-ben készült el a magtár, amelynek elbontása után kapuja a Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium parkjába került. Valószínűleg ezen épületek egyikében működött az iskola 1793-tól az ókollégium felépüléséig. Csokonai Vitéz Mihály többször ellátogatott erre a területre. A hagyomány szerint az út túloldalán lévő, ma is vendéglőként működő, Festetics korabeli épületben töltötte első csurgói éjszakáját. Az 1960-as, 70-es években megkezdődött az épületegyüttes bontása, építőanyagainak elhordása az újonnan épülő házakhoz. A XIX. századra csak kettő maradt fenn az épületek közül, ezek is több átalakításon estek át az elmúlt évtizedek során, többek között Zrínyi TSZ gép-és szerelőműhelye is működött bennük. Ma ez a Történelmi Park két épülete, a Zarándokszállás és a Közösségi épület.

A Csokonai Vitéz Mihály Emlékhely és Kulturális Centrum (a továbbiakban Emlékhely) az állandó kiállítással a Zarándokszállás déli szárnyában, 2 helyiségben található.

1.1 A kiállítás

A kiállítás két teremben, interaktív eszközökkel, tematikus egységekre bontva mutatja be

Csokonai Vitéz Mihály életútját és költészetét, külön kiemelve többek között Lillához fűződő kapcsolatát, csurgói tartózkodását és színdarabjait. A levelezésén és költeményein kívül nem maradtak fenn tárgyak a költőtől. Ezért a kiállítás Csokonai korát, környezetét, miliójét igyekszik megjeleníteni a bemutatott használati tárgyakkal, demonstrációs eszközökkel. A tárlaton eredeti dokumentumok nem, csak hiteles másolatok szerepelnek. Az egyetlen műtárgy a debreceni református kollégiumtól kölcsönzött iskolapad, amely Csokonai korából származik. Interaktív elemként érintőképernyők, felnyitható információs táblák, versfűjő és audiovizuális eszközök használhatóak. Az érintőképernyők egy részén informatív jellegű információk érhetőek el (életút, a költő emlékezete, versfordítások), de van versfoltozó program is, amellyel a látogatók felidézhetik iskolai irodalomórai emlékeiket. Versek olvashatóak a kiállítás több pontján is, nem csak a falakon, hanem a képernyőn, versfűjőn keresztül, valamint hallgathatók is a kihelyezett fülhallgatókon keresztül színészek előadásában.

1.2. Az Emlékhely környezetében lévő oktatási intézmények

Csurgón 3 általános iskola és 2 középfokú oktatási intézmény található. A település oktatási intézménye mellett a kistérség iskolái is felkereshetőek, bevonhatóak a kiállítás múzeumpedagógiai programjaihoz.

Általános iskolák:

- Csurgói Eötvös József Általános Iskola II. Rákóczi Ferenc Általános Iskolája;
- Csurgói Eötvös József Sportiskolai Általános Iskola;
- Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium.

Középfokú oktatási intézmények:

- Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium
- Kolping Nagyváthy János Technikum, Szakgimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium

A kistérség és a környék iskolái közül elsősorban a felső tagozatok és gimnáziumok kereshetőek fel, ahol már tanultak/tanulnak Csokonairól és egy vagy több, főként irodalomóra megtartható a kiállításon.

Például:

Iharosberényi Körzeti Általános Iskola,

Kavulák János Általános Iskola Berzence,

Kaposvári Szakképzési Centrum Nagyatádi Ady Endre Technikum és Gimnázium, stb.

2. A múzeumpedagógiai tevékenység terve

2.1.Általános célkitűzések

A múzeumpedagógiai programok célja egyrészt az iskoláskorú gyerekek megszólítása, érdeklődésük felkeltése a kiállítás valamint Csokonai Vitéz Mihály életműve iránt. Másrészt a foglalkozások során ismereteik bővítése interaktív, játékos, figyelemfelkeltő formában, amivel gyakorlatilag tanulás nélkül tanulhatnak (aktív befogadás a tantermi passzívabb oktatási formával szemben). A diákok bevonásával a múzeumpedagógiai tevékenység hosszú távú eredménye általában az, hogy sikerül megszólítani a szülőket is, valamint a most múzeumi közegben otthonosan mozgó, kiállítások iránt érdeklődő gyerekekből lesz a jövő aktív múzeumba járó generációja

A múzeumpedagógiai foglalkozásoknak két nagy célcsoportja van, az általános iskolás és a gimnazista diákok.

A fiatal felnőttek (18 éven felüli korcsoportok) már inkább a közművelődési és egyéb programokkal, rendezvényekkel szólíthatók meg sikeresen.

I. célcsoport: általános iskolás diákok (6-14 év)

a. alsós korcsoport (6-10 év; 1-4. osztály)

b. felsős korcsoport (10-14 év; 5-8. osztály)

II. célcsoport: középiskolás diákok (14-18 év)

Az I. célcsoport alsós korcsoportba tartozó diákjai még nem, nehezebben, lassabban olvasnak és értelmeznek hosszabb szövegeket, számukra a játékos, rajzos feladatok könnyebben megoldhatóak, élményorientáltabb foglalkozás szükséges számukra. Még nem tanultak irodalmat, de a csurgói diákok már találkozhattak Csokonai nevével. Számukra a kiállítás mint élmény használható fel, emlékezetesebb marad a versfűjő, a keresd-kutasd, rajzolós, ábrázoláskeresős feladatok. Csokonai irodalmi nyelvezete nehezen érthető, de a költő élete, verseinek tartalma közvetíthető számukra a megfelelő foglalkozással tolmácsolva, így mire tanulni fogják már ismerős lesz a téma számukra. A felsős diákok már tanultak/tanulnak Csokonairól. Számukra is nehézkesen olvasható, értelemezhető a költő nyelvezete, sok idegen, latinból átvett, vagy nyelvújítás előtti szót használ a költő. Már könnyebben olvasnak, de hosszabb, idegen versek és szövegek nehézséget okozhatnak. Tudják használni a versfűjő mellett az (korosztályuk számára megfelelő) audiovizuális eszközöket is, ismerős lehet tanulmányaikból a versfoltozóban szereplő jó néhány vers (pl.: A reményhez, A csikóbőrös kulacshoz). Számukra éppúgy élményt nyújt a keresd-kutasd játékokra épülő feladat, a totó vagy keresztretjtvény típusú feladvány, főleg versenyhelyzetben motivációval (pontgyűjtés kisebb ajándéktárgyakért pl. könyvjelző, stb.). Tanultak verset értelmezni és elemezni megfelelő

támpontok megadásával, a költőről és a korszakról, amelyben élt, így nem csak az irodalomórákhoz, hanem egyéb tanórákhoz való kapcsoláshoz is alkalmas a kiállítás (pl. történelem, rajz és művészettörténet). Már tudják használni a színpadot Csokonai egy-egy színdarabjából származó részlet előadására, amelynek közös elemzésével, értelmezésével lehetőség nyílik a csoportos munka fejlesztésére is.

A II. célcsoportban lévő középiskolás diákok már átfogóan tanultak Csokonairól és koráról, (elvileg) önállóan tudnak feladatokat értelmezni és megoldani. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a középiskolás diákok is lassan és nehezen olvasnak és értelmeznek, mivel relatív keveset olvasnak. Korcsoportjuk miatt a 16-18 év körüli diákok a kiállítás teljes audiovizuális eszközparkját használhatják. A kiállítás nem csak az irodalmi, történelmi, művészettörténeti ismereteik bővítésére, érdeklődésük felkeltésére használható, hanem Csokonai életútján keresztül mentalitástörténeti, etikai, társadalmi kérdések is vizsgálhatók, amelyek a korcsoport számára aktuálisak lehetnek (munka és karrier, siker, egzisztenciális kérdések, szerelem, családi viszonyok).

2.3. A múzeumpedagógiai programok indokoltsága

A felgyorsult és lassan minden téren digitálissá váló XXI. századi társadalmunk mellett nagyon nehéz felvennie a versenyt a kulturális intézményeknek. Nagyon sok információ érhető el nagyon rövid idő alatt. A hagyományos muzeális rendszerek a lassú, elemző kiállítás felépítésre rendezkedtek be, amelyen az elmúlt évtizedekben folyamatosan változtatni kényszerültek. Megjelentek a múzeumokban az informatikai és audiovizuális eszközök, demonstrációs és interaktív elemek. Viszont továbbra is szükség van ezen interaktív terek hasznosítására és folyamatos programszervezéssel való működtetésére, mivel látogatótípusonként más-más igényrel érkeznek. A fiatalabb generációk hiába rendelkeznek széles körű informatikai ismerettel, az ezeken elérhető információk befogadásához sok esetben támpontok és segítség kell. Ebben működnek közre például a tájházakban a korábban teremőrként, most inkább már mediátorként dolgozó segítők, múzeumpedagógusok, önkéntesek.

A Csokonai állandó kiállításon is hatalmas mennyiségű információ érhető el, főként vizuális eszközökkel. A kutatások azt bizonyították, hogy egy látogató aktív figyelemmel körülbelül fél órát tud eltölteni egy-egy kiállítóteremben, ez a szám gyerekeknél még alacsonyabb, a figyelmüket tartósan 15-20 percre lehet lekötöni, de mivel rengeteg inger éri őket egy látványos tárlaton, ez valójában jóval kevesebb ideig sikerülhet. Tematikusan kidolgozott, életkoruknak megfelelő múzeumpedagógiai foglalkozásokkal maradandóbbá lehet tenni a kiállítási élményt.

2.4. Múzeumpedagógiai foglalkozástervek

A múzeumpedagógiai foglalkozások részletes forgatókönyve külön dokumentumokban, korcspontonként van kidolgozva, az alábbiakban az egyes foglalkozások rövid összefoglalója, tervezete található. (Mellékletben egy kidolgozott forgatókönyv.)

I. célcsoport (általános iskolások)

a) alsós korcsoport

- Színházi jelmeztervező (rajzos foglalkozás Csokonai színdarabjaihoz)

Szinopszis: A foglalkozáson kis csoportokban a kiállítás ábráit, bábuit felhasználva Csokonai két színdarabjához színezhettek és tervezhettek jelmezeket a gyerekek, ezzel megismerkedve a színdarabok történetével is.

- Lúdtoll és tinta (iskolai élet Csokonai korában)

Szinopszis: A foglalkozáson a gyerekek a Csokonai korabeli iskolával ismerkedhetnek meg (eszközök és tantárgyak bemutatása). Felügyelet mellett kipróbálhatják az írást sorvezetővel előrajzolt mintalapra tintával és lúdtollal.

- Csokonai nyomában (a költő életútjának megismerése)

Szinopszis: A foglalkozáson közös csoportos munka során kirakódarabokra vágott fényképeket kell összeilleszteniük a gyerekeknek, majd megkeresni azt a kiállításrészletet, amit ábrázolnak. Ezzel játékosan ismerkednek meg a költő életútjának főbb eseményeivel.

b) felsős korcsoport

- Színházi jelmeztervező (rajzos foglalkozás Csokonai színdarabjaihoz) Szinopszis: A foglalkozáson kis csoportokban a kiállítás ábráit, bábuit felhasználva Csokonai két színdarabjának szereplőit kell csoportosítani és megnevezni, melyikük melyikben szerepel. Ezután hozzájuk tervezhettek jelmezeket a gyerekek, ezzel megismerkedve a színdarabok történetével is.

- Lúdtoll és tinta (iskolai élet Csokonai korában)

Szinopszis: A foglalkozáson a gyerekek a Csokonai korabeli iskolával ismerkedhetnek meg (eszközök és tantárgyak bemutatása). Felügyelet mellett kipróbálhatják az írást sorvezetővel előrajzolt mintalapra tintával és lúdtollal, valamint a szatmárnémeti füzet felhasználásával kipróbálhatják a korabeli szöveg olvasását is.

- Verskereső (keresd-kutasd feladat)

Szinopszis: Egy-egy versrészlet alapján meg kell keresniük a csapatokra osztott diákoknak a versek címét. Ezzel önállóan kell felfedezniük a kiállítást, amely során megismerkedhetnek a költő korosztályuk számára olvasható és ismerhető verseivel is (pl. A reményhez, Jövendölés az első oskoláról Somogyban, stb.)

- Versfűjók és verskeresők versenye

Szinopszis: A kiállítás legnagyobb érdeklődést kiváltó eleme a pitypangos versfűjő. Az általa „falra fűjt” verseket általában végig sem olvassák sem a látogatók, sem a gyerekek, de egy

verseny keretében két csapatnak kell felváltva dolgoznia, egyik csoporttag fújja a verset, a másik csoport tagjának egy Csokonai verseskötetben kell előbb megtalálnia azt, minthogy sikerülne végezni a fújással. Ezzel el kell olvasniuk a gyerekeknek a verset és gyakorolják a könyvben való keresést is.

- **Ki-kicsoda Csokonai életében (keresd-kutasd feladat)**

Szinopszis: A foglalkozás során a költő életútjának főbb szereplőivel ismerkedhetnek meg a diákok. Különböző feladatok megoldásával azonosíthatják a személyeket (idézet, rajz, versrészlet megkeresése). Ezzel aktívan jutnak információhoz a passzív hallás helyett, tartósabban megmaradnak az ismeretek.

- **Ki-kicsoda Csokonai költészetében (keresztrejtvény)**

Szinopszis: A költő költeményeiben megjelenő kitalált vagy valós személyek neveit kell megkeresni és beilleszteni a keresztrejtvény megoldásaiba. Egy-egy megoldáshoz támpontokat kapnak a diákok (pl. „Én voltam a költő örök szerelme – Lilla”).

- **Csokonai Csurgója (interaktív előadás)**

Szinopszis: A foglalkozáson a Csokonai korabeli település ismerhető és fedezhető fel egyrészt a kiállítás segítségével, másrészt leírások, térképek, rajzok, ábrák felhasználásával.

- **Színpadi foglalkozás (bábuk és jelmezek segítségével, Petőfi Irodalmi Múzeum foglalkozástervével?)**

II. célcsoport (középiskolások)

- **Színházi jelmeztervező (rajzos foglalkozás Csokonai színdarabjaihoz)**

Szinopszis: a foglalkozáson kis csoportokban a kiállítás ábráit, bábuit felhasználva Csokonai két színdarabjának szereplőit kell azonosítani, megnevezni, majd jelmezeket tervezni különböző technikákkal a diákoknak, ezzel megismerkedve a színdarabok történetével is. A foglalkozás összekapcsolható rajzórával (anyaghasználat, művészeti stílusok) is.

- **Lúdtoll és tinta (iskolai élet Csokonai korában)**

Szinopszis: A foglalkozáson a gyerekek a Csokonai korabeli iskolával ismerkedhetnek meg (eszközök és tantárgyak bemutatása). Felügyelet mellett kipróbálhatják az írást sorvezetővel előrajzolt mintalapra tintával és lúdtollal, valamint a szatmárnémeti füzet felhasználásával kipróbálhatják a korabeli szöveg olvasását is. Kiegészíthető az „Élet az ókollégiumban” tematikával, amely leírások, jegyzékek és alaprajzok segítségével mutatja be az egykori iskola berendezését, hétköznapjait.

- **Verskereső (keresd-kutasd feladat)**

Szinopszis: Egy-egy versrészlet alapján meg kell keresniük a csapatokra osztott diákoknak a versek címét. Ezzel önállóan kell felfedezniük a kiállítást, amely során megismerkedhetnek a költő korosztályuk számára értelmezhetőbb verseivel, amelyben olyan kérdéseket is körbejár, mint a szerelem, idő és halál, stb. (pl. Lilla versek, Újesztendei gondolatok)

- Versfűjók és verskeresők versenye

Szinopszis: A kiállítás legnagyobb érdeklődést kiváltó eleme a pitypangos versfűjő. Az általa „falra fűjt” verseket általában végig sem olvassák sem a látogatók, sem a gyerekek, de egy verseny keretében két csapatnak kell felváltva dolgoznia, egyik csoporttag fűjja a verset, a másik csoport tagjának egy Csokonai verseskötetben kell előbb megtalálnia azt, minthogy sikerülne végezni a fűjással és a felolvasásával. Ezzel el kell olvasniuk a gyerekeknek a verset és gyakorolják a könyvben való keresést is.

- Ki-kicsoda Csokonai életében (keresd-kutasd feladat)

Szinopszis: A foglalkozás során a költő életútjának főbb szereplőivel ismerkedhetnek meg a diákok. Különböző feladatok megoldásával azonosíthatják a személyeket (idézet, rajz, versrészlet megkeresése). Ezzel aktívan jutnak információhoz a passzív hallás helyett, tartósabban megmaradnak az ismeretek.

- Ki-kicsoda Csokonai költészetében (keresztrejtvény)

Szinopszis: A költő költeményeiben megjelenő kitalált vagy valós személyek neveit kell megkeresni és beilleszteni a keresztrejtvény megoldásaiba. Egy-egy megoldáshoz támpontokat kapnak a diákok (pl. „Én voltam a költő örök szerelme – Lilla”).

- Színpadi foglalkozás (bábuk és jelmezek segítségével, Petőfi Irodalmi Múzeum foglalkozástervével?)

- Utazás Csokonaival (térképes kutatófeladat)

Szinopszis: A foglalkozás során a diákok azokkal a településekkel ismerkedhetnek meg, ahol Csokonai utazásai során megfordult, pl. Sárospatak, Pest, Komárom, Pozsony, Keszthely, Bicske, Hedrehely, Kaposvár, Nagybajom, Csurgó, Korpád, Csököly. A foglalkozás használható földrajzórán, történelemórán is.

- Életutak fordulói (vitacsoportok, drámapedagógia)

Szinopszis: A foglalkozáson Csokonai életútján keresztül olyan kérdések megvitatására van lehetőség, hogy milyen szerepe van a társadalomnak, az egyéni döntéseknek és a sorsnak egy-egy életút során (például mi lett volna, ha Csokonai Csurgón marad?). A diákok két csoportra osztva kártyát húznak, egyik csapat képviseli és érvel az egyik döntés, míg a másik az ellenkező döntés mellett. Ezzel a gyerekek gyakorolják az előadást, retorikát és konfliktuskezelést is. A foglalkozás felhasználható osztályfőnöki órán, etikaórán, történelemórán, mint a mikrotörténelem vizsgálata is.

3. A közművelődési tevékenység terve

3.1.Közművelődési célkitűzések

Csurgó ezer szállal kötődik a költőhöz, számos helyszín, intézmény, csoport, egyesület viseli nevét. Az itt létrejött Csokonai kiállítás az első olyan tárlat a településen és az országban, amely

a költő teljes életművét átfogja. Már emiatt is egyedi látóvalót képvisel egy-egy kirándulócsoporthoz, osztálykirándulás, kisebb csoportos vagy egyéni látogatók számára, ahogy az látható volt a látogatószámok alakulása során is. A közművelődési programok megvalósításával növelhető a látogatószám, felkelthető és fenntartható az érdeklődés a kiállítás iránt.

3.2. Célközönség

A közművelődési programok szervezésénél is meghatározhatók különböző korcsoportok, de ezek jelen esetben nem feltétlenül relevánsak. Elsősorban a csurgói és a délsomogyi térség megszólítása a cél, amellyel egyrészt helyi szinten erősödik a kiállítás pozitív megítélése, másrészt elindulhat egy olyan párbeszéd és közvetlen reklám, ami az Emlékhely marketingjéhez is hozzájárul. A közművelődési programok fő korosztályai a felnőtt generációk (fiatal felnőttek-nyugdíjasok).

3.3. A közművelődési programok indokolttsága

Egy kiállítóhely csak úgy működhet közösségi térként, ha aktívan használják a látogatók nem csak a kiállítás megtekintése során, hanem egyéb rendezvényeken, programokon is. Violáné Bakonyi Ibolya már sikeresen elindította az „Esték Csokonaival” című előadássorozatot, amelynek folytatását a jávárnnyhelyzet megakasztotta. A település lakói a kiállítást állandó mivolta miatt egyszer, esetleg kétszer néznék meg, így aktív bevonásuk csak közművelődési programok szervezésével valósítható meg. Erre jó alkalom egy-egy évforduló, emléknap, előadás, intézményekkel, egyesületekkel való együttműködés. A Csokonai Kulturális Központ nevéből és tematikájából adódóan jó lehetőség nyílik a Csokonai emléket őrző egyesületek, csoportok bevonására, megszólítására, amivel szélesíthető az elérhető célközönség is. A kiállítási térben illetve a Történelmi Parkban szervezett Csokonaihoz kötődő programok, rendezvények közelebb hozzák az emberekhez a helyszínt és a költőt.

3.4. Közművelődési programtervek

I. Csokonai nyomában Csurgón

A program megvalósítható ismeretterjesztő előadás keretében, amely során rendelkezésre áll a digitális technológia. A cím egyrészt lefedi azt az időszakot és azokat a helyszíneket, ahol a költő itt tartózkodása során megfordult. A legismertebb helyek (ókkollégium, gimnázium parkja) megidézhetők olyan terek is, amelyek kevésbé kerülnek köztudatba, például hol töltötte első éjszakáját, hol működött a vásár akkoriban, milyen lehetett Csurgó Csokonai korában. Ezek a helyszínek be is járhatóak szervezett túra keretében. Másrészt a téma lehetőséget ad arra, hogy Csokonai emlékezetét idézzük fel előadássorozattal vagy városi túrával, hiszen nem csak a gimnázium őrzi nevében is a költőt, hanem ott volt a Lilla presszó, a diákszínházi napok, amelyek mind Csokonai emléket idézték meg.

Együttműködő partnerek lehetnek többek között:

- o Csurgó Város Önkormányzata
- o Csurgó Város Helytörténeti Gyűjtemény (ókkollégium)
- o Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium
- o Csokonai Közösségi Ház
- o Csokonai Irodalmi Kör
- o Csurgói Csokonai Borlovagrend
- o Fehérló Vendéglő (itt töltötte Csokonai első éjszakáját)

II. Irodalmi találkozások

A korábbi években több alkalommal rendezett több intézmény is Csokonaira emlékezve irodalmi eseteket, versfelolvasásokat (pl. Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnázium, Csokonai Közösségi Ház – költészet napján, Csurgó Város Helytörténeti Gyűjtemény Múzeumok Őszi Fesztiválján). Ezt a hagyományt a kiállítás helyszínén folytatva, vendéglőadókkal, kortárs költők, írók, előadók meghívásával programsorozat indítható, amellyel nem csak a településen élők, hanem a tágabb térség is elérhető. Jó alkalom lenne ez arra is, hogy a pályázat során a két település (Pitomača és Csurgó) között létrejött kapcsolat fennmaradjon közös Preradović és Csokonai irodalmi estek szervezésével.

Előzetes programterv:

Lilla névnapja (február 16.) alkalmából, a járványhelyzetre való tekintettel online versfelolvasó program szervezése Csokonai szerelmes verseiből.

Együttműködő partnerek lehetnek többek között:

- o Csurgó Város Önkormányzata
- o Pitomača település és a Preradović emlékház
- o Csokonai Vitéz Mihály Református Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium
- o Csokonai Közösségi Ház
- o Csokonai Irodalmi Kör
- o Csurgó Város Helytörténeti Gyűjtemény

III. A költő és a bor

Az általános emlékezetben Csokonai általában, mint a Lilla után hiába epekedő vándorköltő jelenik meg, aki a bort sem vetette meg. A költő ezzel szemben valószínűleg ritkán itta és nem is szerette a bort, hiába verselte meg oly sokszor, nem csak a csikóbőrös kulacshoz szólva. Csurgón töltött idejéből is maradt fenn szőlőhegyi anekdota a költőről, amelyet a Csokonai Borlovagrend tagjai is fel szoktak idézni rendezvényeken, összejöveteleken. A borkóstolóval egybekötött rendezvény alkalmat adna egy kötetlenebb beszélgetésre, előadásra a költőről, felidézve a kiállításon is megjelenő egyéb anekdotákat, vagy a hiedelmekben megjelenő

Csokonait.

Együttműködő partnerek lehetnek többek között:

- o Csurgó Város Önkormányzata
- o Csokonai Irodalmi Kör
- o Csurgói Csokonai Borlovagrend
- o Csurgó Város Helytörténeti Gyűjtemény

4. Swot analízis

Mind a múzeumpedagógiai, mind a közművelődési programtervek szervezését és megvalósítását meghatározza az Emlékhely és a település társadalmi, gazdasági, kulturális helyzete, tényezői.

ERŐSSÉGEK GYENGESÉGEK – felújított épület – már 2 éve működő intézmény – Csokonai Vitéz Mihály csurgói hagyománya – multifunkciós tér – Horvátországgal közös projektben való megvalósulás (turisztikai háttér) – városközponttól távol eső elhelyezkedés – kapcsolati hálózati hiányosságok a kulturális partnerek között – az állandó személyi állomány biztosítása – nehezen illeszthető a Park eredeti tematikájához az új pályázat

LEHETŐSÉGEK VESZÉLYEK – együttműködés kiépítése az intézményekkel, iskolákkal, civil szervezetekkel – szakmai továbbképzések, konferenciák szervezése az épületben – országos programsorozatokhoz, rendezvényekhez kapcsolódás – kistérségi kulturális szakmai kapcsolatrendszer kiépítése – kulturális közmunkaprogramban való részvétel – a kulturális terület alulfinanszírozottsága – változó fogyasztói szokások – változó kulturális trendek – a közgyűjteményi terület alulreprezentáltsága – pályázati lehetőségek felhasználásának korlátozottsága (későbbi fenntartótól függő)

5. Bibliográfiai gyűjtés a múzeumpedagógiai és közművelődési programok kidolgozásához:

- Asztalos Dezső–Lakner Lajos–Szabó Anna Viola: Kultusz és áldozat. A debreceni Csokonai Kör; Kossuth Egyetemi, Debrecen, 2005
- Dr. Bódi Ferenc: A csurgói Református Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium másfélévszázados története I. (Csurgói Könyvtár XIX. kötet) Kaposvár, 1943.
- Dr. Bódi Ferenc: A csurgói Református Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium másfélévszázados története II. Okmánytár (Csurgói Könyvtár XIX. kötet) Kaposvár, 1943.
- Borbély Szilárd: Csokonai és Sárvány Pál; Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem,

Debrecen, 1998 (A Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtárának közleményei)

- A csurgói Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium és Ovónői Szakközépiskola Jubileumi Évkönyve 1792-1992.
- Csörsz Rumen István: A kesergő nimfától a fonóházi dalokig. Közköltészeti hatások a magyar irodalomban, 1700-1800; Universitas, Bp., 2016 (Irodalomtudomány és kritika. Tanulmányok)
- Debreczeni Attila: Csokonai, az újrakezdések költője. A felvilágosult szemléletmód fordulata az életműben; Csokonai, Debrecen, 1993 (Csokonai könyvtár)
- Debreczeni Attila: Csokonai költői életművének kronológiai rendje; Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2012 (Csokonai Vitéz Mihály összes művei, pótkötet)
- Demeter Júlia, Pintér Márta Zsuzsanna: "Jöszte poétának". Egy ismeretlen Csokonaiversgyűjtemény; Argumentum, Bp., 2005
- Domby Márton: Csokonai élete és a kortársak emlékezései, Budapest, 1955.
- Dr. Écsy Ödön: Csokonai és Csurgó, In.: A Debreceni Múzeumbarátok Köre kiadványai, 3. szám, Városi Nyomda Debrecen, 1940.
- Ferenczy Miklós: Csokonai Vitéz Mihály külföldi terveit; szerzői, Dunaalmás, 2006
- Ferenczi Zoltán: Csokonai, Franklin-Társulat, Budapest, 1907.
- Hermann Zoltán (szerk.): Tanulmányok Csokonai Vitéz Mihály halálának bicentenáriuma alkalmából, Bp., 2007
- Dr. Horváth József: 15 éve város Csurgó, Kiadja: MDF Csurgói szervezete, Kaposvár, 2004.
- Dr. Horváth József: Csokonai csurgói új Hélikonja. Emlékek, vallomások tükrében; Megyei és Városi Könyvtár, Kaposvár, 2005 (A somogyi honismeret kiskönyvtára) [Múzeumpedagógiai és közművelődési hasznosítási terv– Csokonai V. M. Emlékhely] Készítette: Tüske Anita Csurgó Város Helytörténeti Gyűjtemény 16
- Dr. Horváth József: Csurgó monográfiája
- Dr. Horváth József: György gróf várost alkotott Somogyban, Kiadja: Csurgó Város Önkormányzata, Csurgó, 2007.
- Dr. Horváth József: Professzor Csokonai; Polgármesteri Hivatal, Csurgó, 2007
- Hovánszki Mária: Csokonai és az érzékeny énekelt dalköltészet; Debreceni Egyetemi, Debrecen, 2013
- Kellner Bernát (szerk.): Csokonai, a víg poéta. A Csurgói Csokonai Napok tudományos tanácskozásán elhangzott előadások, Kaposvár, 1975.
- Keresztesné Várhelyi Ilona (szerk.): Csokonai Vitéz Mihály halálának 200. évfordulójára. Ünnepi könyv a lélek halhatatlanságáról; Déri Múzeum, Debrecen, 2005
- Kilián István: Csokonai boldog napjai. Tanulmányok a költő borsodi, abaúji, zempléni

napjairól és kultuszáról; Felsőmagyarország, Miskolc, 2001

- Lakner Lajos: Az Árkádia-pőr fogságában. A debreceni Csokonai-kultusz; Déri Múzeum, Debrecen, 2014
- Lukács László: Csokonai a néphagyományban; Ráció, Bp., 2007
- Nagy Imre: Iskola és színház. Csokonai vígjátékai és a magyar iskolai komédia; Balassi, Bp., 2007
- Ötvös László: Csokonai és barátai. Hajdúbagosi irodalmi hagyományai; Polgármesteri Hivatal, Hajdúbagosi, 1997
- Dr. Soós Gyula: Az ezeréves végvár Csurgó, Kiadja: Csurgó Város Önkormányzata Csurgó, 2009
- Szilágyi Márton: A költő mint társadalmi jelenség. Csokonai Vitéz Mihály pályafutásának mikrotörténeti dimenziói; Ráció, Bp., 2014 (Ligatura)